

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi; Et In Conimbricensi Academia
Sacrarvm Litterarvm Olim Primarii Professoris Emeriti De
Divina Gratia Pars ...**

Continens Prolegomena sex, & duos priores libros De Necessitate Divinæ
Gratiæ Ad Honesta Opera

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1620

Cap. XXII. Rationibus generalibus aliarum opinionum satisfit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94086](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94086)

*M. n. Petri
Diaceni 19
m. 5. citati.*

perfecte dilectum, quæ est propria affectio iustitiæ. Altera præterea partitio Petri Diaconi dicentis, hominem sine gratia posse cogitare, & velle humana, non tamen diuina in eodem sensu, & cum ad æquationem accipienda est. Nam per diuinam sine dubio intelligit omnia, quæ ad Deum finem supernaturalem conducunt, nam de his bonis ibi loquitur, quæ in fide Christi fundantur, & quæ per reuelationem, & infusionem Spiritus Sancti cognoscuntur, & amantur. Sub humanis autem comprehendit bonos etiam morales actus: nam illi, & humanis viribus proportionati sunt, & ex rationibus humanis, quamuis rectis, & honestis sunt, sicut Concilium Arausic. can. 3. in uocationem Dei sine gratia factam, humanam vocat, & canon. 6. labores, vigilas, & studia solo libero arbitrio facta, vocat obedientiam humanam.

*16.
Item Maxentij ibid.*

Difficilius quidem ad hunc sensum trahuntur verba Ioannis Maxentij, cuius autoritas, licet magni facienda non sit, quia, ut creditur, vir non fuit catholicus, sed schismaticus, nihilominus in hac materia non est contemnenda, quia in illa non errauit, sed sequutus est Augustinum, ut in primo libro dixi. Ille igitur duo tantum genera operum distinxit. Quædam, quæ ad vitam æternam pertinent, quæ sine dubio sunt aliquo modo supernaturalia, & ideo dicit, non fieri, nisi per infusionem, & operationem intrinsecus Spiritus Sancti: quæ verba internam, & supernaturalem gratiam significant, ut supra ostensum est, & ex Concilio Araulicani. canon. 5. 6. & 7. imo ex verbis antecedentibus, & subsequentibus eiusdem Maxentij satis constat. Ab his autem operibus solam distinguit opera, quæ carnalia, vel sæcularia appellat, & ad illa sola præstanda dicit valere liberum arbitrium. Vnde videtur præterisse bona opera moralia, quia hæc non proprie dicuntur carnalia, aut sæcularia. Quod si fortasse ita est, non est credendum id fecisse, quia nulla omnino esse possint talia opera, sed quia & parua, & rara sunt, & quia in ordinem ad finem supernaturalem neque profunt, neque obsunt, ut diximus. Verisimilius autem est, etiam hæc opera sæcularia, vel carnalia vocasse, non quia ex affectu carnis semper procedant, sed quia ex se solum honestant hanc vitam mortalem, sicut etiam ob hanc rationem inter bona temporalia computantur.

*17.
Item ibid.*

Denique cum Gregorius ait, Sanctos sibi tribuere mala, quæ faciunt, bona autem diuinæ gratiæ, absque dubio loquitur de bonis ad vitam æternam conducentibus, hæc enim sunt, quæ sancti viri diuina gratia præuerti, & adiuti faciunt, de quibus ipse ibi loquebatur. Hisque opponit mala, quæ ab eodem fine aliquo modo auertunt. De bonis autem mere naturalibus, & solo arbitrio factis mentionem non facit, non quia in sanctis viris nulla esse possint, sed quia ibi non assumpsit prouinciam diuidendi exacte opera, quæ in hominibus esse possunt, sed solum monere voluit sanctos viros, quomodo circa bona, & mala opera, quæ vitam æternam merentur, vel impediunt, se gerere, & sentire debeant. At vero Richard. sub illa partitione non tantum videtur comprehendere opera libera, sed etiam mala, quæ necessario patimur: nam sub illis ponit concupiscentiam, de qua dicitur, quod nolo malum, id ego, nihilominus tamen quatenus illa partitio pertinere potest ad opera libera, sub tertio membro operum, quæ nec sunt ad creatum, nec ad meritum, non solum indifferentia, quæ fortasse in indiuiduo nulla sunt, sed multo magis bona honesta pure humana comprehendit, ut patet ex testimonio, quod in exemplum adducit ex verbis Christi. Si vos cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris. Hoc enim potius est ex obiecto bonum, quam indifferens.

Item ibid.

Atque ita Richardus potius doctrinam datam confirmat.

CAPVT XXII.

Rationibus generalibus aliarum opinionum satisfi.

PRIMA ratio, quam Gregorius Arimin. proposit, omnibusque contrarijs sententijs fauere potest, sumitur ex æquiparatione actus boni, & mali, quia si actus bonus cum solo generali concursu fieri potest; sequitur, non aliter, neque amplius operari Deum in actu voluntatis honesto, quam in malo, quia ad utrumque concurrat ut causa vniuersalis; ergo si non plus habet in actu bono, est æqualitas: consequens autem videtur damnari ab Augustino libr. 1. de Grat. Christi cap. 25. & libr. 2. de Peccator. merit. c. 18. & alijs locis frequenter: Et patet, quia bonum opus verissime tribuitur Deo, non autem malum; ergo aliquid amplius habet Deus circa bonum actum; illud ergo est gratia. Respondetur, in aliquo seruari similitudinem, non vero in omnibus, & ideo simpliciter negandam esse sequelam. Est enim similitudo in hoc, quod sicut Deus non determinat physice voluntatem ad malum sola sua actione, siue actiuitate eiusdem voluntatis, ita nec determinat ad bonum, quia vtraque est determinatio libera. Item in actibus mere naturalibus seruatur in hoc æquiparatio, quia ad utroque actus physice concurrat Deus solo concursu generali ex necessitate. Nihilominus est diuersitas, quod in bonis actibus per illum concursum Deus attingit physice bonum actum, quatenus bonus est, id est, efficiendo ipsam honestatem; in peccato vero, licet efficiat actum, non efficit malitiam eius, quæ priuatio moralis est. Deinde est in morali modo differentia, nam actum bonum efficit Deus intendendo illum, malum autem permittendo. Denique est etiam diuersitas in morali causalitate, nam actum bonum, vel præcipit, vel consultit, vel approbat, vel etiam ad illum excitat; malum autem minime, sed tantum non impedit, nec negat concursum suum, & ideo simpliciter est author actus boni, non mali.

Secunda ratio, quæ obijcitur, est, quia si posset homo aliquid boni moralis sine gratia operari, haberet aliquid, unde posset in se, & non in Domino gloriari, consequens est contra illud Pauli i. ad Cor. 4. Quid habes, quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis? Vbi Paulus reprehendit eos, qui suis viribus aliqua bona tribuebant, & ita de illis gloriabantur, ut alijs præferri vellent. Paulus autem eos redarguit, quia nihil habebant, quod non accepissent, utique per dona gratiæ, de quibus à principio capitis loquutus est; ergo sentit esse contra beneficium gratiæ, gloriari de aliquo bono actu, tanquam non accepto per gratiam. Et confirmatur hæc ratio ex Concilio Araulicano canon. 16. dicente, Nemo ex eo, quod videtur habere, gloriatur, quasi non acceperit, aut ideo se putet accepisse, quia litera extrinsecus, vel ut legeretur apparuit, vel ut audiretur, insonuit; quasi tacite exponat illud vocari à Paulo acceptum, quod per gratiam accipitur, & nihil boni esse in homine, de quo ut non sic accepto possit gloriari. Hinc etiam dixit August. libr. 1. ad Simplic. q. 2. ante medium. Vnde ad monemur, nec de ipsis operibus misericordiam quemquam oportet gloriari, & extolli, quod eis, quasi suis Deum promeruerit, quandoquidem, ut haberet ipsam misericordiam, ille præstitit, qui misericordiam præstabit, cui misericors fuerit. Et statim subiungit verba Pauli. Quid habes, quod non accepisti. Et eadem applicat ad opus continentie, ut nemo de illo gloriaretur, quasi non acceperit, & generaliter illud pro omni bono opere vrget libr. 2. de Peccator. merit. cap. 18. & de dono perseuerant. cap. 4. & 7. ubi allegat Cyprianum dicentem, In nullo gloriandum, quia nostrum nihil est, idque ex illo testimonio confirmantem libr. 3. ad Quirin. cap. 4. Vnde est etiam illud Gregorij libr. 22. Moral. cap. 5.

cap. 5. alias 10. in fine. Ego mea opera tanquam meanon
profero, quia authoris sui gratiam negare conuenitur, quis-
que suum tribuit, quod operatur.

Ad hæc vero omnia respondere possumus iuxta
doctrinam datam in capite præcedenti, Paulum lo-
qui de donis supernaturalibus, vt euidenter ex con-
textu constat, & similiter Patres loqui de bonis ope-
ribus meritorijs aliquo modo salutis, vt eadem loca
expendendo ibidem ostendimus. Gloriarī ergo de
his bonis tanquā de non acceptis per gratiam, super-
biz, & arrogantia est, & si per iudicium intellectus
fiat, supponit ille affectus Pelagianam hæresim. Qui
autem existimat, moralem actum naturalis ordinis
posse fieri sine auxilio gratiæ, non tribuit naturæ ali-
quid, ad quod ipsa non sufficit, neq; dat homini occa-
sionem gloriantī se in aliquo bono supernaturali tā-
quam in non accepto per veram gratiam, & gratis
donatam, quod Paulus, & alij Sancti proprie re-
prehendunt. Dico vero vterius, et de bonis naturalib.
non debere, nec posse hominem gloriarī tanquam de
non acceptis, quia à Deo manant, vt auctore natura-
li, & licet per se nō pertineant ad gratiam saluantem,
pertinent ad gratiam creatam, conseruantē, & pro-
videntem, ideoq; magna esset arrogantia, & ingratu-
tudo, gloriarī de bonis naturalibus, vt de pulchritu-
dine, ingenio, scientia, & similibus tanquam de non
acceptis, nam omnia hæc, & similia tanquam Dei do-
na recognoscenda sunt, vt recte argumentatur Aug.
4. contr. Iul. cap. 3. Quod si hoc verum est in bonis na-
turalibus, quibus possumus bene, aut male vti, mul-
to magis id verum erit de actu morali bono, qui in-
trinsece includit bonum moralem vsum, vt in simili
argumentatur August. lib. 2. de Peccator. merit. c. 18.
Atque ita etiam in his bonis actibus cum proportio-
ne dici potest homini, quid gloriarī quasi non acceperis?
Sinon recognoscat, habere illum actum ex Deo influ-
ente in illum, vt fortasse Pelagius sensit, vel etiam, si
non recognoscat peculiare Dei beneficium esse, quod
oblata fuerit occasio congrua ad similem actum ex-
ercendum; non est autem necesse, quod recognoscat
illud tanquam beneficium gratiæ, sed naturæ, vt ex
Augustino epist. 130. ponderauimus. Quod si quis re-
cognoscens hæc beneficia diuina simul intelligat, il-
lud opus factum esse à se suo libero arbitrio, hæc non
est vana gloriatio, nisi homo in aliquo excedat, vel
tribuendo sibi plus aliquod, quam re vera habeat, vel
exponendo se periculo alicuius elationis, aut inter tot
peccata, quæ quotidie committit, propter vnum mi-
nimum opus se extollendo, vel sibi propter talem
actum meritum primæ gratiæ tribuendo. De qua re,
& simili obiectione iterum dicturi sumus infra tra-
ctando de efficaci auxilio.

Tertia ratio, quam magni faciunt authores con-
trariæ sententiæ, est, quia orandus est Deus, vt nos ad-
iuuet in singulis actibus moralibus, vt honeste, & sine
vlla malitia vnumquemq; faciamus: quis enim hoc
audeat negare? At vero ex oratione colligitur clare
necessitas gratiæ ad illum effectū, seu actū, ad quem
postulatur; ergo. Minor constat ex Concilijs & Patri-
bus, qui hoc argumēto maxime vtuntur ad proban-
dam gratiæ necessitatem. Dicitur forte, non esse ne-
cessarium petere auxilium pro singulis actibus mora-
libus, sed solum esse vtile, vt melius, vt securius fiant,
& vt Deus non permittat occurrere impedimēta be-
ne operandi, quæ contingentia sunt, & facile occurre-
re possunt. Sed contra hoc obstat, quia hæc responsio
videtur fauere Pelagio, qui dicebat, gratiæ auxilium
non conferre posse bene operari, sed facilius operari,
vnde consequenter diceret, orationem esse vtilem ad
bene operandum, non tamen necessariam, & per il-
lam peti auxilium, non vt necessarium, sed vt vtile, &
ad melius, & facilius posse. Patres autem impugnant
Pelagium dicto argumento, quia nemo ab alio po-
stulat, quod per se ipsum facere, vel habere potest, &
inde concludit, nos indigere gratia ad singulos actus

bonos, non solum vt facilius illos faciamus, sed abso-
lute, vt illos faciamus, imo etiam vt illos facere possi-
mus. Quod argumentum sapissime repetit Augu-
stinus, maxime vero illud prosequitur epist. 107. & He-
ronymus contra Pelagium, & illud etiam vrgent Pa-
tres Concilij Carthag. in epist. ad Innoc. & approbat
Innocentius in rescripto. Ergo eadem ratione idem
dicendum est de adiutorio necessario ad singulos
actus morales.

Respondeo in primis, veram, & Christianam ora-
tionem, de qua Patres loquuntur, esse tantum illam, quæ
ex fide procedit. Nā sicut ostensum est capite præ-
cedenti, eos loqui de operibus pietatis, ita etiam lo-
quuntur de oratione pia, cuius prima conditio est, vt
à fide procedat sicut ostendit rom. 2. de Relig. tract. 1.
lib. 1. c. 24. Et sufficienter ostenditur ex Paulo ad Rom.
10. dicente. *Quomodo inuocabunt, in quem non crediderunt?*
Vnde colligit August. de Prædestinat. Sanctior. cap. 7.
orationes Cornelij, quæ ascenderunt in conspectum
Dei, Actor. 10. non esse falsas sine aliqua fide. Nam quo-
modo (inquit) inuocabat, in quem non crediderat? Conci-
lium etiam Araulican. cap. 3. petitionem non ex fide
factam inuocationem humanam vocat, non oratio-
nem, & definit, illam non impetrare gratiam, sed po-
tius gratiam facere, vt Deus inuocetur à nobis, utiq;
sicut oportet, & per veram orationem, idemque de
petitione, & pulsatione apud Deum dicit in ca-
non. 6.

Ex quo fundamento infero, si loquamur de homi-
ne, vel in pura natura spectato, vel nunc fide, & omni
supernaturali gratia carente, in illo non habere lo-
cum argumentum factum, quia in illo, vel non potest
esse vlla inuocatio veri Dei, quia forte illū non agno-
scit, vel si eum aliquo modo cognoscat, poterit ad
summum humano modo inuocare illum, quæ inuo-
catio per se nihil valet ad aliquam gratiam impetrā-
dam à Deo, vt Concil. Araul. definit. Vnde ad sum-
mum valere posset ad obtinendum aliquod benefi-
cium naturale, non ex promissione aliqua Dei, nulla
enim est facta tali inuocationi, vt in dicto libr. de Re-
lig. latius dixi, nec esse potest debita ex sola naturali
providentia, quam solum Deus exhibet, vel suo mo-
do debet, antequam gratis conferat gratiam. At vero
loquendo de homine fideli, ille quidem iam potest
orare Deum, vt in singulis operibus bene se gerat, si
autem ad hoc veram gratiam postulet, iam non po-
stulat tantum vt bene moraliter, & humano (vt sic
dicam) modo bona opera faciat, sed etiam vt modo
Christiano, & in ordinē ad vitam æternam fructuo-
se illa faciat, & ideo de illa petitione etiam non proce-
dit ratio facta, nam de illis actib. fatemur, esse ad sin-
gulos gratiam necessariam. Et sine dubio de hac ora-
tione Sancti loquuntur, & ita est à nobis orandus
Deus, si fideliter, & sicut oportet oretur: ideoq; ex tali
oratione recte colligunt Sancti necessitatem gratiæ
ad singulos actus bonos meritorios, & ordinatos ad
vitam æternam: inde autem non potest argumen-
tum extendi ad actus mere naturales.

Dicit aliquis, etiam posse fideles petere à Deo bo-
nos actus mere naturales, & hoc satis esse, vt ex tali
oratione colligamus, gratiam esse necessariam ad sin-
gulos huiusmodi actus, propter eandem rationem,
quia nemo petit id, quod per se facere potest. Antece-
des patet, quia possumus fidei, & Christiana oratio-
ne à Deo petere salutem, scientiam, pluriā, & alia bo-
na temporalia; ergo & virtutes morales acquiras, &
actus earum, in illis præcise sistendo. Respondeo con-
cedendo hanc orationem esse possibilem, & in rigore
non esse peccaminosam, quia tacite includit condi-
tionem, vel moderationem, vt talia bona vel profine,
vel saltem non obfine vitæ æternæ, quæ conditio fa-
cilius includitur in petitione bonorum actuum mo-
ralium naturalium, nam illi de se non possunt obesse
vitæ æternæ. esto ad illam positius non cōducant. Ef-
fer tamē ille modus orationis imperfectus, quia non

5. Responsio.

6. Progredivit
capitulum
rō.

7. Obiectio.

Dissoluitur.

pa. u.

parua imperfectio est, sistere in bono non fructuoso ad vitam æternam. Imo existimo, talem orationis modum non esse in usu fidelium credentium per sua opera esse consecuturos vitam æternam. Nullus enim est, qui cupiat bene operari, qui non simul eadem opera sibi ad salutem proficere maxime desideret: vnusquisque autem petit id, quod desiderat. Quamuis autem demus petitionem talium bonorum operum posse fieri, ex illa non licet inferre, esse necessariam gratiam ad talia opera sic facta, tum quia illa oratio non est necessaria, & est valde imperfecta, tum etiam quia per illam orationem non id petimus vt bonum gratiæ, sed vt bonum naturæ. Sicut quando petimus pluuiam, vel sanitatem, non petimus in rigore gratiam, sed naturalia beneficia. Quod si in eo genere petimus aliquid vltra concursum debitum ex generali providentia, non postulamus illud, vt simpliciter necessarium, vt effectus fieri possit, sed quatenus potest esse necessarium, vt effectus fiat, vt in dicto libr. de oratione latius explicui, & ad præsentem materiam possunt ibi dicta melius, & facilius applicari.

8.
Locuples a-
tur proxima
dissolutio.

Nam licet gratia, vel extraordinarius fauor non sit simpliciter necessarius ad singulos actus honestos, considerando rem ipsam secundum se, nihilominus nullus est actus, ad quem, vt in indiuiduo recte fiat, non possit esse necessaria gratia, vel specialis fauor, secundum diuinam præscientiam. Quia licet possit homo cum solo ordinario concursum Dei, hic, & nunc efficere bonum actum in quacunque designata occasione, nihilominus contingere potest, vt Deus præsciat, hominem cum his solis subsidijs non esse bene operaturum, nisi amplius adiungetur. Cum ergo homo nesciat, quando & quomodo occurrere possit illa necessitas, merito semper petit auxilium etiam tamquam necessarium, vt effectus certo fiat, quia contingere potest, vt sit necessarium ad facere, licet non sit ad posse. Eo vel maxime, quod licet homo possit vnum, vel alium actum facere, tamen si cum sola illa generalitate relinquatur, fere semper faciet male, & vix aliquando bene, & ideo etiam intra ordinem naturæ postulandum est auxilium Dei, vt necessarium simpliciter ad bonos mores absolute loquendo, & ad singulos actus contingenter, modo explicato.

9.
Argum. 4.

Quarta ratio adiungi solet, quia ex nostra sententia sequitur, non debere nos agere gratias Deo, quando bonum aliquod morale ex solo naturali motu honesto facimus: consequens est falsum; ergo. Sequela patet: nam pro his, quæ in potestate nostra sunt, & nostra virtute facimus, non est, quod alteri gratias agamus. Et ideo Patres ex obligatione gratias agendi Deo pro fide, vel bonis moribus, necessitatem gratiæ colligunt, vt patet ex Augustino epist. 107. & libr. de Prædest. Sanctior. cap. 19. & Prospero libr. 1. de Vocat. genti. cap. 23. alias 8. Minor autem & repugnat gratitudini Deo debitæ pro bonis omnibus, quorum ipse est author, & Paulo dicenti 1. ad Theff. 5. *Sine intermissione orate, in omnibus gratias agite, & ad Ephes. 5. Gratias agentes semper pro omnibus.* Etenim contra Augustinum, qui libr. 2. Confess. cap. 7. non minus gratias Deo agit pro peccatis non commissis, quam pro remissione eorum, quæ commisit, Gratia (inquit) tua deputo, quod peccata mea tanquam glaciem solusisti; gratia tua deputo, & quacunque non feci mala, quid enim non facere potui, qui etiam gratuitum facinus amauit. Et omnia mihi dimissa esse fateor, quæ mea sponte feci mala, & quæ te duce non feci. Si ergo pro peccato non commissio gratiarum actio debetur, multo magis pro quocunque actu virtutis naturalis, quia hoc aliquid maius beneficium est, quia dum fit, non solum peccatum vitatur, sed etiam aliquid boni fit.

10.
Solutio.

Hoc vero argumentum idem fere est cum præcedenti, & ita eandem habet solutionem. Nam gratiarum actio pars quædam est orationis generaliter sumptæ, si vero sit sermo de oratione prout specialiter significat petitionem, sic oratio respicit beneficium

faciendum, gratiarum actio iam factum. Nam, vt recte dixit Augustinus supra dicta epist. 107. *Qui est orandus, vt faciat, illi est gratiarum actio reddenda, cum fecerit, & ita Paulus interdum pro infidelibus orat, vt conuertantur 2. ad Theff. 3. interdum gratias agit pro his, qui iam crediderunt, ad Ephes. 1. Sicut ergo diximus, quod cunctum opus bonum morale etiam naturale esse beneficium Dei, vt gubernatoris naturæ providentis occasiones bene operandi, & ad bonum opus cooperantis, saltem generali concursum, ita pro quocunque simili opere gratiarum actio Deo debita est. Et ita simpliciter negatur sequela argumenti, quia non solum pro bonis gratiæ, sed etiam pro bonis naturæ gratiæ Deo debentur, quamuis pro prioribus bonis multo ampliores, & excellentiores debeantur, vt recte declarat August. libr. 5. de Ciuit. cap. 31. & libr. 1. Confess. cap. vlt. Neque huic gratiarum actio obstat, quod opus fiat sine auxilio gratiæ, satis est enim, quod non sit sine auxilio, & providentia Dei.*

Quando autem Sancti ex gratiarum actione colligunt auxilium gratiæ, loquuntur de operibus, quæ ad providentiam naturalis ordinis non pertinent, vt est fides, & quæ ad illam consequuntur; quod aperte constat ex Augustino, & Prospero in locis citatis. Vnde etiam loquuntur de gratiarum actione ex eadem fide profecta, quæ altioris ordinis est, vt dixi, quam quæ pro naturalibus bonis debetur, & lumine naturæ cognosci potest. Cum autem Paulus pro omnibus dicit esse gratias agendas, generaliter loquitur tam de bonis naturæ, quam de bonis gratiæ, vt per se manifestum est. Et similiter August. cum gratiæ deputat omne peccatum non commissum: vel generatim loquitur de gratia, prout comprehendit omne liberale beneficium Dei, non enim tunc contra Pelagianos disputabat, vt cum eo rigore de gratia Dei loqueretur, imo verisimile est, cum illa scripsit, nondum Pelagianos fuisse exortos, quantum colligi potest ex libr. 2. Retract. cap. 6. Vel certe specialiter loquitur de illis peccatis, quæ post vocationem, & ex illa tanquam ex radice, & fonte non commisit, vt indicant illa verba. *Omnia mihi dimissa esse fateor, quæ te duce non commisi: ponderanda est enim illa particula, te duce, quæ proprie significat peculiare gratiæ regimen, quod à vocatione incipit, vt est vulgare apud ipsum Augustinum.*

Præter hæc argumenta, sunt alia ab incommodis, quia si morale opus bonum fieri potest sine gratia, etiam si tentatio vergeat, fieri etiam poterit sola libertate, quia tentatio non mutat speciem actus, nec motum operandi, sed solum addit aliquam difficultatem, quæ non reddit actum simpliciter impossibilem. Item si vel vnus actus bonus fieri potest sine gratia, eadem ratione quilibet actus ordinis naturalis, quantumuis excellens, poterit fieri sine gratia, quia nunquam superat facultatem naturalem voluntatis, licet fortasse difficilius fiat. Denique inferitur, qui sua potestate facit vnum opus bonum, eadem posse facere omnia, quæ longo tempore occurrunt sine defectu, quia sicut singula, ita etiam omnia subsunt eidem facultati, & sunt eiufdem ordinis, & non simul, sed figillatim, & successu temporis occurrunt. Hæc vero argumenta postulant graues quaestiones, quæ in sequentibus capitibus tractandæ sunt.

CAPVT XXIII.

Vtrum ad singulas tentationes legi naturali repugnantes superandas singulare gratia auxilium necessarium sit?

IN superioribus simpliciter loquuti sumus de bonis actibus moralibus, & indefinite diximus, posse inter-